

Момичето, което дойде от бъдещето

Разказ от сборника „Последен път“ на Мануел де Педроло (1975)
Превод от каталонски: Нева Мичева

I

Една седмица по-рано навярно всичко щеше да се сложи другояче, понеже тя щеше да попадне на майка ми. Майка обаче почина и от една седмица аз живеех съвсем сам в малката къща с градина на улица „Девет бора“. Затова именно – защото у нас не можеше да има никого – се изненадах, когато видях светлина в един от прозорците на втория етаж, където бяха спалните. Без и през ум да ми мине, че се е вмъкнал обирджия и че се излагам на опасност, отворих вратата и пристъпих в антрето. Само крачка... за начало.

От горния етаж тъкмо слизаше едно момиче – много хубаво и чисто голо. Като ме видя, то се поколеба за миг, не по-малко стреснато от мен, след което се впусна надолу по стълбите и навътре в къщата – с намерението, допуснах, да избяга през задната врата.

Успях да я настигна на прага на кухнята и докато я хващах, тя се завъртя да замахне към мен, но нищо не постигна, понеже извих ръката ѝ зад гърба и я обездвижих.

– Пусни ме! – проплака.

– Не бързай толкова. Какво правиш тук?

Този толкова прост и неизбежен въпрос сякаш я обърка, защото тя ме зяпна, все едно не знаеше какво да каже. Настоях:

– Откъде влезе?

– Пусни ме! – повтори тя.

– Не и преди да си ми казала нещо. Надали си паднала от небето.

Премига два-три пъти, разтърка устни една в друга толкова енергично, че те почервеняха още повече, но не отговори.

– Сама се сещаш – подчертах, – че ако не друго, ми дължиш поне обяснение...

– Знам, знам – и направи пауза. – Ти сигурно живееш тук?

– Аз да. А ти защо си без дрехи?

Сякаш въобще не се беше усетила, че е гола, понеже сега поруменя и наивно се опита да скрие гърдите си със свободната си ръка. Пак премига.

– Знам ли как е станало – измърмори под нос.

Освободих я от хватката си, нащрек за следващите ѝ движения, но тя остана пред мен като побита.

– Ела – казах ѝ. – Ще ти дам нещо да си сложиш...

Тъй като полите и блузите на майка, която беше доста едра, щяха нелепо да увиснат върху нея, а моите панталони бяха твърде дълги, в крайна сметка ѝ подадох един от белите си слипове и някаква риза. Взе ги безмълвно и се заоблича полуобърната с гръб към мен.

– Съмнявам се да си дошла гола – отбелязах. – Щяха да те арестуват.

– Най-вероятно.

– Тогава?

Тя дозакопча ризата.

– Ами не съм дошла гола.

– Добре... а дрехите ти къде се дянаха?

– Не знам... Бях с панталон и пуловер. И бельо, разбира се.

– И защо ги съблече?

– Не съм ги събличала. Май съм ги изгубила.

– Изгубила? – удивих се аз. – Къде?

– По... – поколеба се, без да ме поглежда. – По пътя.

Досмеша ме.

– Явно са ти били много големи!

– Не, просто...

И не довърши.

– Какво?

Облиза устни и забелязах, че ръцете ѝ нервно усукват крайчеца на ризата, закрила белия слип.

– Не знам как съм се озовала тук...

– Сигурно съм тъп, защото продължавам да не разбирам. Ако си тук, то е защото си дошла отнякъде.

– Да, естествено...

– Не ми се вярва да си влязла да крадеш. Що за крадец ще тръгне гол... Какво искаш всъщност?

– Не знам... Това улица „Еуджени Пренка“ ли е?

– Не, улицата се казва „Девет бора“. Защо?

– Странно – беше единственият ѝ отговор.

– Още малко и ще реша, че си избягала от лудницата... Как се казваш?

– Дели.

– Къде живееш?

– На „Еуджени Пренка“.

– Не съм чувал за такава улица. Виж...

Но тя ме прекъсна:

– Може ли да остана тук... на първо време?

– В смисъл да отседнеш у нас?

– Да. Вашите дали ще разрешат?

– Нашите починаха.

– Значи живееш сам?

– Да. Но хей, тук аз задавам въпросите! Още не си ми казала какво търсиш у нас...

– Нищо. Нищо не търся, честна дума.

Нервирах се.

– Знаеш ли какво? Върни ми дрехите и се махай. И да се благодариш, че няма да викна полицията.

– Не знам къде да отида! – каза отчаяна.

– Ходи си там, откъдето си дошла.

– Не мога.

Това май ѝ се изплъзна неволно, понеже тя се намръщи и ме погледна накриво.

– Ясно. Сигурно са те изгонили отнякъде. А може и да се е наложило сама да си обереш крушите. Дали не са те изненадали в чуждо легло? – Плеснах се по челото. – Ами да, очевидно е. Избягала си във вида, в който са те сгасчили.

– Не е вярно!

– То скоро ще се разбере. Не вярвам да идваш отдалеч, щом си дотичала тука.

Разкопча ризата с гневни движения.

– Като знаеш толкова, на, дръж си парцалите!

И се съблече за секунди. Докато сваря да я спра, слипът беше смъкнат до средата на бедрата ѝ.

– Добре де, добре! Не познах! Но ти на мое място какво щеше да си помислиш?

Вдигнах слипа, докато отново скри слабините ѝ, и я заставих да си сложи ризата.

– За твое сведение – каза предизвикателно, – аз още с никого не съм спала!

– Ясно, не се сърди...

Но изведнъж ме доядя на мене си:

– И тази добра! Намирам те в къщата си както те е майка родила, отказваш да ми кажеш защо, а за капак и ти се извинявам!

Изражението ѝ се промени, тя се усмихна:

– Симпатичен си.

– Симпатичен...

Изхвърчах ядосан от стаята, където я бях завел да се облече, и затръшнах вратата – може несъзнателно да съм се надявал така да си реша проблема.

Проблемът обаче остана. Когато след час, поуспокоен, след като се бях изкъпал и обръснал, слязох долу, тя беше в кухнята и беше сложила нещо на печката.

– Какво правиш? – попитах.

– Вечерята.

Ето как момичето заживя у нас. Рано сутрин отивах в централата, където карах курсове по разузнаване и се усъвършенствах в езици и диалекти, преди да ме разпределят на Изток, хранех се в една закувалня с колегите, които също щяха да получат назначение в чужбина, а вечер, когато се прибирах, заварвах всичко в порядък, чисто и безукорно както когато мама беше жива. Даже и повече, защото в последно време, заради болестта, тя доста се беше занемарила.

На втория ден от съжителството ни ѝ дадох пари за дрехи, но тя, по някаква странна прищявка, продължи да ходи из къщи с моите слипове, ризи и пуловери. Аз възражения няхах, защото страшно ѝ отиваше – бедрата ѝ бяха дълги и изваяни, а пъргавото ѝ задниче нямаше причина да се крие.

По време на вечерята и след нея разговаряхме, но разговорите ни преминаваха в недомлъвки всеки път, когато, по един или друг повод, станеше дума за нейната личност, за живота ѝ допреди деня, когато я намерих вкъщи, за семейството ѝ... Стараех се да не задавам директни въпроси, но и – за да си върна – отказвах да отговарям на нейните, ако станеха твърде лични. Затова разисквахме злободневието, вестите, прочетени в печата, някои общи и по-скоро отвлечени идеи. Което, въпреки всичко, ми позволи да установя, че е добре образована, с познания на университетско ниво. Една вечер ми каза, че е на двайсет.

От време на време обаче я хващах в неосведоменост, за която няхах обяснение. Както когато се разбра, че не знае името на настоящия кмет, макар той да беше много популярен, откакто преди две години бе предприел една безпрецедентна мярка: да намали общинските данъци на хората с доходи под втора категория. Нещо повече, Дели изобщо си нямаше понятие от действащата данъчна система, внедрена от пет години насам и предмет на ожесточени дебати. Представата ѝ за определени части от града, в който твърдеше, че е родена и отрасла, се оказа разпокъсана и крайно неточна. Когато ѝ обръщах внимание на това, тя замълчаваше или се усмихваше загадъчно – като играч, който държи скрит коз.

Понякога вечер давах интересни филми и сядахме пред телевизора да ги гледаме заедно. Така лека-полека стана ясно, че има пропуски и в областта на киното, по което уж беше много запалена – не беше гледала куп нови и забележителни по ред причини филми. От друга страна, случваше се да подхвърли имена на произведения и режисьори, за които не бях и чувал, но от които, почнех ли да я разпитвам, моментално се отмяташе с „Не, прав си, нещо съм се объркала“.

Не знаех как да тълкувам всичко това, но то не ми попречи постепенно да се влюбя. Дели беше не само красива, но и много мила, а редките пъти, когато се отпускате, проявяваше една естествена игривост, която ме очароваше. И имаше чувство за хумор.

Веднъж например я закачих по повод страстта ѝ към моите ризи, а тя каза:

– Заради копчетата е.

– Заради копчетата ли?

– Да. Толкова са много, че винаги имам чувството, че при добро желание ей сега мога да закопчая още едно.

– А слиповете къде слагаш? Те нямат копчета...

– Именно. Едното компенсира другото.

Този тип абсурдни смешки особено ми допадаха и допринасяха за хубавата атмосфера помежду ни. След има-няма две седмици вече ми се струваше, че не бих могъл да живея без Дели. Беше ми все едно откъде се е взела и коя е – нуждаех се от нея с цялата неотложност, с която човек се нуждае от нещата и най-вече от жените, които харесва, когато е на двайсет и една.

Признах ѝ го една вечер, докато гледахме, сега си спомням, поредния епизод от анимационния сериал за мечето Йоги. Винаги седяхме един до друг на дивана, толкова близо, че ръцете и краката ни редовно се докосваха, без нито тя, нито аз да избягваме този досег или да го търсим нарочно. Понякога се споглеждахме, усмихвахме се и разменяхме впечатления за програмата. Този ден обаче аз се бях втренчил в нея и тя, която също не успяваше да се съсредоточи във филмчето, попита:

– Какво гледаш?

– Виждаш какво.

– Да. И защо?

Прегърнах я през раменете, привлякох я леко към себе си, доближих устни до нейните и я целунах. Целувката беше кратка – не ѝ дадох време да се отдръпне от мен, ако реши; отдръпнах се аз.

Продължи да ме гледа и като видя, че нищо няма да кажа, попита:

– Това ли било?

– Да, Дели, това. Обичам те.

Не откъсваше очи от моите.

– Тоест искаш да ме обичаш...

– Не искам. Обичам те.

Обърна се отново към екрана и леко превита напред, с лакти, опрени върху бедрата, събра ръце между разтворените си колене.

– Не забеляза ли какво става?

– Може да не съм искала да забележа.

Сега аз попитах:

– Защо?

– Защото няма начин, Джони.

– Има, Дели, и вече е факт.

– Не бива – каза и се обърна да ме погледне. – Нищо не знаеш за мен.

– Знам, и още как. Имаме много общо.

– Какво например?

– Ризите и гащите, да речем.

Засмя се и ме хвана за ръката.

– Вярно. Но не е достатъчно.

– Да разбирам, че ти не ме обичаш.

Поклати глава, без да пуска ръката ми.

– Не мога да те обичам, Джони. Нямам право.

– Това свързано ли с идването ти тук?

Кимна някак тържествено.

– Откъде дойде?

А тя отвърна съвсем тихичко:

– От друг свят, Джони. Или почти. От 1996-а.

Годината беше 1974-а и Дели, според собственото ѝ обяснение, все още не се била родила. Щяла да се появи на бял свят едва през 1976-а, в квартал „Крайречен“, като единствено дете на счетоводител и бивша машинописка, които се познавали от фирмата, където по едно време работели и двамата. Като станела на дванайсет, семейството ѝ щяло да се пренесе на етаж над партера на улица „Еуджени Пренка“ номер 8. Тя щяла да завърши гимназия и да постъпи в университета, но скоро щяло да ѝ се наложи да прекъсне следването си, тъй като през 1995-а баща ѝ щял да почине.

Като всичко това всъщност не вървяло да е в бъдеще в миналото, понеже за нея си било чисто минало. През 1996-а била на двацет и един следобед – същия, в края на който я намерих у нас – изпаднала или се пренесла в 1974-а. Иначе казано: извършила пътешествие във времето.

– Гола... – пошегувах се.

– Да, защото бях под душа.

– Първо каза, че си била с панталон и пуловер...

– Отначало не си спомнях добре, всичко ми беше още прясно и бях леко замаяна.

– Супер оправдание.

– Не ми вярваш, така ли?

– А ти как мислиш? Никой не е пътувал във времето. Предимно защото не е възможно.

– Нима? А какво правим всеки ден от живота си в такъв случай?

– Движим се само напред, в една посока.

– Значи нищо не пречи някой да направи пълно завъртане...

– Какво завъртане? – удивих се аз.

– Ако пътуваш по окръжност или сфера, като Земята, да речем, в крайна сметка ще се върнеш там, откъдето си тръгнал, но не и преди да минеш през всякакви места, на които по-рано не си бил. Мисля, че нещо такова ми се случва на мен.

– Доста своеволно тълкуваш теориите на Айнщайн, мен ако питаш.

– Може. Не знам. Но в един краен свят нещата трябва да се повтарят, нали? Тоест има някаква вероятност да се намирам тук през 1974-а, две години преди да се родя.

Пак се пошегувах:

– За толкова време на път щеше доста да остарееш.

– Защо? Знаеш, че в зависимост от скоростта, с която се движиш, не е изключено и да се подмладиш.

– Важи за пътешествията във физическия свят – отбелязах.

– А този не е ли физически? Всички пътешествия са в някакви физически измерения. Иначе как щях да съм тук?

Взех да се оплитам като пиле в кълчища, но ми хрумна да възразя:

– Колкото и бързо да си се придвижила, все ще са ти били нужни години: едва ли е станало мигновено.

– Не твърдя, че е станало мигновено. Мисля, че ми е отнело осемнайсет години...

– Осемнайсет и двацет прави трийсет и осем, а ти си на двацет.

– Годините на пътешествието не се броят, ако съм го направила със скоростта, при която се подмладявам толкова, колкото остарявам междуременно. Разбираш ли?

Нищо не разбирах и станах от дивана – беше ми неспокойно и направо ми прилоша от задаващия се спор. Нито Дели, нито аз имахме научна подготовка, но тя разполагаше с преднината, която ѝ даваха размишленията по този съществен за нея въпрос...

– Не! – почти изкрещях при тази си мисъл. – Щеше да е съществен, ако не беше плод на въображението ти!

– Какво говориш?

Пак седнах до нея.

– Слушай, Дели. Здравият разум подсказва, че за да стигнеш до 1974 година от 1996-а или която и да е друга, трябва да минеш и през пространството. А със скоростта, с която казваш, че...

– Но защо през пространството? Може пък времето да е място... да го наречем „място“... през което от точка А в точка Б се стига, без да се налага да се преминава през другите точки между тях. Може пространството да има друг смисъл в измерението време. Или да няма никакъв смисъл. Това би обяснило всичко.

– Защото така те устройва! Отначало се съгласи, че говориш за преместване във физическия свят...

– Да.

– А сега си на обратното мнение.

– Заради това, което казах за пространството ли? То няма връзка. Времето също е физическо.

Не намирах отговор. Права ли беше? За да се измъкна някак си, казах:

– При всички положения, времето има свойства, които не са физически.

Но тя не се предаваше и без колебание отвърна:

– Точно като нас. Мисленето например не е материално, но има физически субстрат, без който не би могло да съществува. Е, кой е казал, че времето...

– Хайде да не си усложняваме живота излишно, Дели, бездруго не е прост. Всичко, което... – и тогава, със закъснение, умът ми отчете думите, изречени от нея преди малко. – Чакай... Ти каза, че си пътувала осемнайсет години. Предполагам, че си стигнала до това число, защото си тръгнала на път на двайсет години, а сега ти остават две до твоето раждане. Но тази сметка е крива. Би трябвало да си на двайсет и две години от истинската ти възраст през 1996-а.

– Не – отсече тя. – През настоящата година, 1974-а, аз съм си на двайсет. Щях да се намирам на двайсет и две години от моите двайсет, ако бях потеглила назад, а не напред.

– Искаш да кажеш, че дистанцията до даден минал момент е по-къса, ако човек тръгне напред по окръжността, а не назад...

– Така ми се струва. Но може и да е еднаква, а различната ѝ дължина да е резултат от различната перспектива.

– Перспектива! Още малко и ще кажеш, че всеки човек може да живее във всеки момент...

– Именно. Но в не повече от един. Да не мислиш, че сега ме има и в 1996-а?

Не се съдържах и пак се пошегувах:

– Значи майка ти доста ти е насъбрала...

Дели взе думите ми на сериозно:

– Да, сигурно много се е притеснила...

– Прати ѝ телеграма!

– Ако ще се подиграваш...

В крайна сметка се съдърпахме и вечерта приключи с тряска на врати. Започвах да свиквам.

На следващия ден, както и на по-следващия и този след него, спорът ни се възобнови. И се разрастна. Една вечер ѝ зададох въпрос, който отдавна трябваше да ми е дошъл на ум:

– Това първото ти пътешествие във времето ли е?

– Не, третото.

– А другите два пъти къде попадна?

– Първия в едно стадо овце през 1832-ра.

– Сигурна ли си за годината?

– Не, нямаше как да я проверя на място. Но втория път се намери. Влязох в един чифлик да помоля за чаша вода. Хората имаха календар и видях, че е 1913-а, точно както предполагам.

– После какво направи?

– Върнах се.

– Сега обаче остана. Защо?

– Нещо не е наред. Сякаш някакъв емоционален фактор се задейства... и продължава да пречи.

– Тоест не можеш да сновеш напред-назад по твое усмотрение, така ли?

– По принцип мога. Поне откакто открих, че притежавам способността да влизам в хармония с... защото то е точно това – прекъсна се сама, – дарба, която ти позволява да влезеш в друг ритъм; в ритъм, който е твой и... и да кажем, на Вселената. Съвпадате донякъде, разбираш ли?

– Не, не разбирам. Нормално, все пак нищо подобно не съм изпитвал. И да съм имал такава дарба, съм я изгубил...

– Не си я изгубил. Но възникват пречки, смущения.

– Много ли хора през 1996-а умеят да пътуват през времето?

– Нямам представа, други не познавам. Ако ги има, най-вероятно постъпват като мен и не споделят с никого.

– Един вид, не е нещо ежедневно, не е умение, придобито от широките маси...

– Не, не е.

– Значи може да се каже, че ти, в известен смисъл, си аномалия.

– Да, и така може да се каже.

– А защо не споделяш с никого в твоя свят?

– Страх ме е. Теб нямаше ли да те е страх?

– Как не. Предполагам, че могат и да те затворят?

– Не е болка за умирачка. Ще избягам. Но могат да ми причинят по-лоши работи.

– С мен сподели. Толкова ли много ми вярваш?

Тя кимна.

– Естествено. Нали ме обичаш.

Каза го с такова чувство и такава тъга, че се размекнах и не можах да не я прегърна.

– Дели, Дели... Хайде стига вече измишльотини. Не виждаш ли, че всичко е във фантазията ти? Можем да...

Но тя, която тъкмо се канеше да отвърне на целувките ми, рязко се отскубна.

– Остави ме на мира, Джони... Щом ги смяташ за измишльотини, значи ме взимаш за луда.

– Но Дели! Сама знаеш, че не може да бъде! Повлякла си се по някаква идея, по нещо прочетено... Хората пътуват във времето само по книгите и филмите. Иначе не става, разбери.

Заби в мен хладен поглед, който контрастираше с все по-голямата ми разпаленост, и прошепна:

– Не знам защо казваш, че ме обичаш. Явно много ти е напярло да ме вкараш в леглото си и ти е все тая дали съм луда, или не. Нали имам приятна фигура, друго не ти трябва...

– Дели!

Така ме заболя, че я зашлевих. А тя, вместо да побегне към стаята си, да се разплаче или да ме обсипе с обиди, се усмихна, докато аз нареждах:

– Да не би някой път да съм ти посегнал? Да съм се натрапил в спалнята ти? Да съм прекалил с нещо? Кажй, с какво прекалих?

Продължи да се усмихва, пристъпи към мен и ме целуна. Всичко беше толкова странно, че веднага изпуснах парата.

– Извинявай – каза тя, – но ужасно се засягам, като заговориш за измишльотини!...

Когато отпуснахме прегръдката си, уморено прокарах ръка по челото си и седнах.

– Бъди разумна, Дели. Положи усилие. Как мислиш: ако някой ден се прибера вкъщи и намеря човек, който твърди, че е умрял и идва от отвъдното, ще мога ли да му повярвам?

– Не. Надали...

– Ами и в твоя случай е същото. Казваш, че идваш от бъдещето, но бъдещето не съществува... все още не. Да, 1996 година ще я има, ако преди това не взривим планетата, но засега още я няма. А щом я няма нея, не може да те има и теб.

– Знам, Джони. Ясно ми е, че на теб това ти изглежда съвсем логично и смислено. Приучени сме да мислим така, да приемаме времето за нещо, което постепенно се точи, създава, разгръща; което идеално се наслоява върху миналото и настоящето. Добре, ами ако времето е вече завършено, така да се каже? Ако съществува накуп, а ние сме в състояние да го виждаме само малко по малко?

– Ако е така, то би трябвало да се намира някъде, нали?

– Да. Бъдещето би трябвало да е в място, където още не сме пристигнали.

– Като някое село в края на пътя, скрито от планината? Село, което не виждаш, преди да си го наближил?

– Не точно. Няма никаква нужда времето да е като пространството, в което от определена точка можеш да видиш други точки, където не си, но докъдето можеш да се добереш, стига да продължиш нататък. Говорим за друго измерение, по всяка вероятност вътрешно...

Хайде пак същото!... Този ден вечеряхме малко след полунощ, когато вече започвахме да се повтаряме, да се въртим в кръг.

Не след дълго си дадох сметка, че пренебрегвам задълженията си към централата и че с машинално участие в обучението си доникъде няма да стигна. Волно или не, изкарвах по цели дни в тълкуване на доводите на Дели (и особено на някои от тях) и в търсене на други, по-хитроумни, с които да я оборя окончателно, да ѝ затворя устата. Скришом се ровех из философски и научни трудове, дори препрочетох „Вълшебната планина“, където имах блед спомен, че се обсъжда времето. Междувременно обаче все повече се чудех дали и аз като всички останали, които са се занимавали с тази тема, не подхождам, както казваше тя, от гледна точка на една предначертана логика, която не е сигурно дали не е повече привидна, отколкото реална, и дали не е приложима само спрямо един доста ограничен опит. Казваше също, че представата на физическия свят, която сме си изградили, е търпяла промени в хода на вековете, и е имало епохи, когато сме грешали дори в сравнително прости преценки – за формата на Земята например или за разположението ѝ в Слънчевата система. Неспирно се е налагало да преразглеждаме схващанията си и макар невинаги да сме отричали изцяло тези на предците си, със сигурност сме ги развивали до степен да открием една по-сложна от тяхната Вселена, толкова сложна всъщност, че вече сме на етап, в който отделният човек не е способен да обеме съвкупността от натрупаните познания и науката се поделва на специалности...

Ден след ден получавах доказателства, че Дели не е луда. Във всичко тя се държеше като нормално, умно момиче, нямаше пропадания и мании, а към пътешествието си във времето се връщаше с убедеността на човек, който знае какво говори, но не го прави натрапливо или неовладяно, както би сторил душевноболният, който смесва действителността с плодовете на собственото си нездраво въображение.

Идването ѝ от бъдещето продължаваше да ми се струва неправдоподобно, разбира се – самата възможност за бъдеще, налично редом с настоящето, а значи и с миналото. Но скептицизмът ми ставаше все по-фино нюансиран, сякаш започвах да приемам, че по един или друг начин би могло да съществува още нещо и то да е част от естествения порядък, макар и още неразгадано. Може би паралелен свят, който тя бърка с бъдещия?... Не знам защо това ми се струваше по-убедително. Когато обаче ѝ казах, тя категорично го отхвърли.

– Не, не, нищо не бъркам. Да не мислиш, че ако имаше паралелен свят, той щеше да е точно копие на нашия? Със същите книги, филми, градове?...

– Случвало се е – напомних ѝ – да споменаваш заглавия, които са ми непознати.

– Ами да, на творби, които ще бъдат създадени след десет-дванайсет години.

– А града не познаваш точно като пръстите на ръката си – настоях.

– Много квартали са се променили. Не ме размивай, Джони – додаде. – Един паралелен свят е доста по-трудно въобразим, отколкото един предстоящ свят. В крайна сметка бъдещият продължава да е нашият.

– Играеш си на думи. Знаеш, че не подлагам на съмнение бъдещето, а пътешествията във времето.

– Добре. В този случай просто трябва да си представиш едно преместване в рамките на нашето време. А допускането за паралелен свят те изправя пред два проблема: въпросния свят, който не е ясно дали съществува, и евентуалното прехвърляне от нашата вселена в неговата. Не е ли далеч по-сложно?

Трябваше да се съглася. Изведнъж осъзнах колко склонен съм станал да вярвам в какво ли не... или, по-точно, да се заставям да вярвам, само и само да откроя способ да разклатя увереността на Дели. Ако успея да я разколебая, все щях да намеря време да се отърва от новите си хипотези.

На следващия ден обаче всичко се обърна. Като се върнах вкъщи, я заварих преоблечена и готова за излизане. За първи път се канеше да ходи някъде по това време.

– Къде отиваш? – изненадах се.

– Отиваме – поправи ме тя. – Нали все искаш доказателство, че съм ти казала истината... Е, добре, има едно. Не знам как не се сетих по-рано.

– Доказателство ли? Тук?

– Да. Щом годината е 1974-а, нашите вече са женени. От майка съм чувала, че аз съм дошла три години, след като са се събрали. Значи вече живеят там, където съм родена... ще се родя. В Крайречния квартал.

Където и отидохме. Тя без затруднение веднага разпозна една кооперация на улица „Маркет“ и влязохме във входа. Приближи се до редицата пощенски кутии, вградени в стената отляво, и посочи една:

– Виж...

И действително, на нея бяха изписани двете ѝ фамилни имена¹. Табелката гласеше: „Берт Ланка – Магда Бусте, ет. 1, ап. 2“.

– Те са – каза с разтреперан от възмущение глас. – Искаш ли да се качим?

Преди да успее да отговоря, нечий силует затъмни отвора на тесния вход, а като се обърнах нататък, видях една млада жена, практически връстница на Дели. Тя, до мен, приглуши едно възклицание и нервно се вкопчи в ръката ми. Предположих, че пред нас е майка ѝ.

– Търсите ли някого? – попита жената, но гледаше не мен, а Дели, и то настойчиво, сякаш се мъчеше някого или нещо да си спомни. Дели стоеше със сведени очи, бяла като платно.

¹ Каталонските фамилни имена, както и испанските, са двойни и се образуват от първото фамилно име на бащата, последвано от първото фамилно име на майката. Б. пр.

– Да – казах. – Но май сме объркали входа.

С видима неохота откъсна поглед от момичето.

– Има три еднакви входа.

– Заблудили сме се; благодаря.

И помъкнах Дели навън. Когато стигнахме до ъгъла, хванахме такси. През целия път произнесохме само четири думи.

– Тя ли беше?

– Да... – прошепна едва чуто.

Още беше силно разстроена и като се прибрахме, се скри в спалнята си, където чух, че се хвърля на леглото и плаче.

Влязох да я утеша, а тя ме прегърна.

– О, Джони, Джони!

– Спокойно, Дели.

– Да я видя така и да не мога нищо, нищичко да ѝ кажа... Колко самотна се чувствам, колко нещастна!

– Имаш мен, Дели.

– Като си представя как страда сега...

– Недей. Представяй си как те обичам...

Целувах я, докато говорехме, а тя все по-здраво се държеше за мен, притискаше се с цяло тяло към моето. Гърдите ѝ се надигаха, разтърсвани от плач и от прегръщането ѝ сърце. Склоних лице към тях, докато повтарях:

– Обичам те, Дели, обичам те...

Последвах я, когато се отпусна върху възглавницата и сълзите ѝ намокриха челото ми, бузите.

– Не искам да плачеш, Дели.

– Няма...

Обви врата ми с длани и един нокът се заби в плътта ми. Тя изтъква погрешно сепването ми, защото каза:

– Не ме оставяй, Джони, не ме оставяй!

– Няма, Дели, никога...

И две минути по-късно осъзнах, че вече не я утешавам, вече правим любов.

Последваха два свършени месеца. Не че спряхме да обсъждаме спорното ѝ пътешествие във времето и евентуалните последици от него. Просто вече не се изживяхме като двама противници, всеки от които държи непременно да убеди другия и като не успява, губи търпение и кипва. Сега си сътрудничехме във все по-трудната мисия да изясним обстоятелствата.

Съществуването на семейство Ланка през няколко квартала от нас – само по себе си напълно естествено – повдигаше такъв сорт въпроси, за които никой от двама ни не бе се досетил, преди да се отбием в тяхната кооперация. Истината е, че още щом се качихме в таксито, аз се замислих над онова, което по-късно нарекохме „несъвместимост“, но Дели беше твърде покрусена, за да ѝ го кажа тогава. Преди да посмея да я разтревожа с новото си съображение, изчаках деня след първата ни любовна нощ, когато страстите се поуталожаха.

– Спомняш ли си – започнах най-сетне – как неотдавна ми каза, че вече те няма в 1996-а година?

– Да. Защото съм тук.

– Но майка ти, както изглежда, съществува в две времеви реалности. И е едновременно на двайсет и няколко и на четиресет и няколко години...

– Искаш да кажеш, че са съвместими две съществувания?

– Ами да. Твоята ситуация, ако приемем, че си пътешествала във времето, е ясна. От 1996-а си преминала в 1974-а. Но майка ти, която не е пътувала, живее и тук, и там. Как е възможно?

– Не знам. Но сигурно има обяснение. Ти я видя...

Това, разбира се, не беше достатъчно. Бях видял една жена, която, според Дели, беше майка ѝ, или по-точно щеше да бъде... и една пощенска кутия с две фамилни имена, съвпадащи с нейните. Само дето такава „доказателство“ никак не беше убедително. Нищо не пречеше да си е присвоила имената на хората, живеещи на този адрес, с намерението в избран от нея момент да илюстрира тезата си с тях. Аз нямаше как да проверя дали тя наистина се казва така, както твърди. Когато я заварих у дома, тя беше гола и не носеше документи. В дъното на цялата тази история спокойно можеше да е залегнала някаква епична мистификация, чиято цел обаче, откъдето и да го погледнеш, ми убягваше.

Така или иначе, имах доводи и в противовес на тези разсъждения. От една страна, не виждах как би изиграла преbledняването и дълбокия си смут в присъствието на жената във входа. Може тя да не беше майка ѝ, но Дели да вярваше, че е, и по тази причина, права или не, да беше искрена. От друга страна, неподправена беше и пламенността, с която ми се отдаде. Тези два детайла опровергаваха, според мен, теорията за план, намислен предварително с цел да ме подведе, че бялото е черно и обратно (все едно за какво бяло и черно се касаше).

Ето защо преглътнах възраженията си и признах за факт, че се е срещнала с майка си. Добавих само:

– Обаче ми е много трудно да приема идеята за един човек с две тела. Иначе казано: за двама души, които са един и същи човек, но в същото време различни. Щом има две тела, значи неизбежно има и две личности...

– Може би – предположи тя – има начин това да се разбере. Личността на една жена на двайсет години и на една жена на четиресет не са еднакви, нищо че жената е същата. Променяме се непрестанно.

– Променяме се, да. Но с постигането на всяка нова личност, старите отпадат. Аз и ти например сме били деца, но сега тези деца, различни от сегашните аз и ти, вече не съществуват.

– А не би ли могло – хрумна ѝ – да съществуваме с всичките личности, които сме придобивали поетапно, и с настоящата си личност, без те да знаят нищо една за друга?

– Тоест да сеем по пътя си свои последователни версии?

– Да, безбройни наши „аз“.

– Но ако такива съществуваха във физическия смисъл, както явно съществува майка ти, щяхме да ги виждаме... Къде са?

– Тук. И не ги виждаме, понеже миналото няма как да се види, освен през съответната за него наша личност. Не сме в една плоскост.

– Ако е както казваш, то ти имаш специалната привилегия да присъстваш на собственото си раждане и порастване... И стигаме до следния парадокс: ти можеш да бъдеш акушерка на самата себе си.

Умисли се и след дълга пауза каза:

– На теория, да. На практиката обаче... Допускам, че има нещо, което възпрепятства подобен развой, някое свойство на времето например. Защото ако мога да бъда акушерка на самата себе си, излиза, че ще го прегъна. Ще го превия цялото. Ще съществувам двойно в един и същи момент.

Изплаших се.

– Даваш ли си сметка какво предполага това?

– Май да. Че ще се наложи да се върна в съвремието си, преди да се родя в миналото си.

– И какво? Сам ли ще ме оставиш?

Седна на коленете ми и ме прегърна.

– Просто разсъждавам на глас, Джони. Досега никога не съм сменяла времето по принуда. Винаги съм пътувала по желание, от любопитство.

– Този път обаче е различно. Би могло да е различно – поправих се.

– А би могло и да не е, като се замислиш – опита се да ме успокои. – Ако с дарбата си да пътувам през времето вече нарушавам някакъв порядък, защо да не наруша и друг и да не стана, както казваш ти, акушерка на самата себе си?

При всички положения не след дълго узнахме, че тя самата ще има нужда от акушерка. Между две пропуснати менструации и третата, изследванията потвърдиха, че Дели е бременна. Това ме ободри, защото показваше колко погрешни са някои от убежденията ѝ. Тя не пожела да взема противозачатъчни или да прибягнем до други предпазни средства, понеже, както каза, когато ѝ предложих:

– Нищо няма да ми стане. Няма как да забременея извън моето време и да вкарам непреодолимо противоречие в личната си история.

– Противоречие вече има – възразих тогава. – В твоето време си била девствена, а сега, ако се върнеш, няма да си.

– Защо не? Ако се върна, ще е в момента непосредствено след началото на пътешествието ми. Всеки път така правя. В онзи свят няма да съм имала време да спя с никого.

– Този път е различно. Тук си от месеци.

– Именно, затова и нямам възможност да променя бъдещето. Как, без да съм там, ще вкарам някого под душа?

– Но ти сега си същата физическа личност, която е била там. А щом си същата, всичко, което ти се случва тук, ще пренесеш и там.

– Имам доказателство, че не е така. В онова пътуване, в което се озовах близо до един чифлик, настъпих някакво криво сечиво, желязно такова, и си одрасках крака. Е, когато се прибрах след два-три часа, да речем, драскотината я нямаше. Разбираш ли? – додаде, като видя скептичната ми физиономия. – Нещата, които се случват на едната в едното време, не са се случили на другата в другото.

Тъй като здравата се омотахме в умувания, и на двамата ни убягна, че със своя аргумент тя всъщност доказва, че е съвсем възможно да зачене от мен. Просветна ми чак онзи следобед, когато отидохме на преглед и лекарят потвърди бременността, и ѝ го казах.

– Близо е до ума. Щом момичето, попаднало до чифлика през 1913 г., е могло да си одраска крака, значи има вероятност и момичето, преспало с мъж през 1974 г., да забременее. Всичко това може и да не е действително през 1996-а, но е действително във всеки от световите, в които живееш, във всеки от животите ти.

– Да, не го съобразих – призна си тя. – А е толкова просто. – Усмихна се. – Но знаеш ли, изобщо не съжалявам. А ти?

– И аз не съжалявам, Дели, много съм щастлив. Хем се радвам, че ще си имаме бебе, хем вече знам със сигурност, че ще останеш. Жените понякога напускат мъжете си, но една майка много по-рядко би си тръгнала от детето си.

– Ако не ми беше предлагал да се пазим, направо щях да си помисля, че си ми скроил шапка. Но станалото, станало.

Не поиска да се оженим, а и на мен не ми хрумна да отворя дума за брак. Нямахме предразсъдъци по въпроса. А аз лично имах следната задръжка: централата, която изобщо не се интересуваше от евентуалните любовни авантюри на своите агенти,

провеждаше щателно разследване, когато някой решише да се ожени. Но Дели нямаше минало...

Което ме наведе на мисълта, че е време да ѝ изфабрикуваме такава. Ако не за друго, то най-малкото защото ѝ трябваша някакви документи, преди да роди – щяха да са нужни за вписването на детето.

Блъсках си главата няколко дни и намислих как да реша проблема, без усложнения за никого. В гимназията имах една съученичка на име Флона, която последната година почина от възпаление на червата. Бяхме добри приятели и дори отидох на погребението. Възрастта ѝ съвпаднаше с тази на Дели и трябваше просто да се сдобия с акта ѝ на раждане – първо и всъщност единствено задължително условие, за изкарването на лична карта. Имаше само една пречка – на покойниците не се издаваха удостоверения.

Една сутрин отидох в общината, смесих се с многобройните посетители и видях къде се съхраняват регистрите за гражданското състояние. Имаше архив на ражданията и архив на починалите лица, макар в последно време и двете вписвания да се правеха в една и съща книга. Така или иначе, съчетаването на информацията беше започнало след смъртта на Флона, та засечки нямаше да има. Оползотворих кратките отдалечавания на дежурния пазач, който кръстосваше от единия до другия край на приземния етаж, за да взема отпечатъци от ключалките, както ме бяха учили техниците в централата. Все за нещо трябваше да ми послужат тези умения на взломаджия!

Един леко подозрителен ключар, склонен да се възползва от случая и да ми вземе три пъти по-скъпо, изработи отливки и два месеца по-късно, една нощ, когато дъждът се лееше като из ведро и по улиците не се мярваше жива душа, се върнах в общината. Мина като по ноти – вярно, последният ключ от архива малко се запъна и се наложи да го поизпиля. Но слава богу, бях подготвен.

Първо извадих регистъра на ражданията, за да видя няма ли нещо дописано относно смъртта на Флона, и добре направих, защото чиновникът бе отбелязал с молив отстрани „починала“ плюс номера на съответната книга и страница. Дори да не си спомнях датата, пак щях да се ориентирам незабавно – получавах я наготово.

След като изтрих отбелязката при ражданията, се захех много внимателно – за да не личи от пръв поглед – да откъсна листа от регистъра на починалите лица. Може би в един момент някой щеше да се изненада, че от трийсет и четвърта страница се прескача на трийсет и шеста, но каквито и усилия да положеше, нямаше да открие кой точно е фигурирал там. А най-вероятно никога нямаше да забележи липсата.

Върнах книгите по местата им, заключих вратите и се отървах от трите ключа в три канализационни шахти на голямо разстояние една от друга. Откъснатият лист изгорих.

След три седмици, Дели вече официално беше променила името си.

Момченцето – оказа се момченце – се роди на 4 юни 1975 г., с една седмица закъснение спрямо термина. По желание на Дели го кръстихме Клем, което, каза тя, било името на дядо ѝ по майчина линия. Бебето беше ячко и единствената му грижа беше как час по-скоро да наедрее още, та не се откъсваше от зърната на майка си. За щастие, гърдите ѝ бяха толкова пълни, че можеха да изхранят още няколко сукалчета.

Бременността ѝ мина безметежно, а раждането – толкова леко, че дори акушерката се впечатли: според нея жените от ден на ден раждали все по-трудно. За цялото време красотата на Дели не помръкна дори за миг и след раждането беше толкова удоволствие да я гледа човек, тялото ѝ стана толкова апетитно, че на шега ѝ казах, че при тези обстоятелства съм готов да ѝ правя по едно бебе на година.

Дори и действително да го исках обаче, няхах шанс да изпълня заканата си. Защото след два месеца, една вечер, когато се прибрах вкъщи с новината, че ме пращат в Хонконг, майка и син бяха изчезнали, а на тяхно място намерих бележчица: „Днес мога. Връщам се веднага, до два-три дни... Обичам те. Дели“.

Наложи ми се да седна; имах чувството, че са ме халосали с тояга по главата. Напоследък вече рядко говорехме за пътешествия във времето, и то все между другото. Вярвах, че животът, който си беше създала тук, а сега и детето, ще я отдалечат от старите измишльотини. Защото пак бях взел да си мисля, че си фантазира. Бременността и раждането на Клем ме приземиха – те бяха твърде реални, твърде много в реда на нормалните и познатите неща, за продължа да изпитвам съмнения (ако въобще бях започвал), че тя е същество от моя свят, момиче на два-сет години, което, без значение по какви причини, се е вманиачило на определена тема или (по-вероятно) предпочита да крие произхода си, предишния си живот. Някой ден, може би когато остареехме, тя щеше да ми признае каквото трябва. Не бързах. Обичах я достатъчно, за да ѝ простя потайностите. От друга страна, да не би аз да не я лъжех за моята работа? Тя смяташе, че се подготвям за представител на търговска къща в Далечния Изток. Всички така смятаха.

Сега обаче, като се свързах донякъде, позицията ми рязко се смени. Бягството ѝ означаваше, че не е скъсала с миналото си, а така не се бяхме разбирали. Още повече ако въвличаше и сина ми. Щом се върнеше, щеше да дава обяснения. И то пълни.

Тя обаче не се върна. След петнайсет дни, когато до отпътуването ми оставаше само месец, не издържах и се обърнах към една агенция, специализирана в дискретни разследвания. Не обещаха кой знае какви резултати, предвид оскъдните изходни данни, които им подадох: описание на външността, някакво уж реално име, приблизителна възраст и възможна връзка с двойката от квартал „Крайречен“. Логично, не пожелах да ставам за смях, като спомена и за някакво си пътешествие във времето.

Отне им седмица, за да изготвят рапорт, и ми се стори, че добре са се потрудили, съвестно. Нищо не бяха открили за Дели, но пък досието на семейство Ланка беше много подробно и изцяло потвърждаваше всичко, което момичето ми беше разказало за баща си и майка си. А последният абзац ме хвърли в нерешима почуда: жената била бременна в третия месец, тоест щяла да роди през февруари. Дели беше родена на дванайсети.

Тъй като аз нямаше да съм наблизко, за да следя събитията, натоварих агенцията да ме държи в течение за раждането – поисках да ме осведомят за точната дата, пола на детето и името, с което са го кръстили. Нещо неприятно ме глождеше отвътре. Да, момичето спокойно можеше да ми е разправило историята на свои познати и един ден да ме е завело до тяхната пощенска кутия, за да ме убеди – не най-успешно – в истинността на своите твърдения. Обаче нямаше как да е предвидило кога ще забременее жената, нито в кой ден ще роди, та да го посочи като дата на своята поява на света...

И все пак го беше предвидило. Вторият рапорт от агенцията пристигна на два-сет и седми февруари, когато бебето вече бе вписано в гражданския регистър. Момиченце, родено на дванайсети февруари. Имената му бяха Асумпта Мария Доротея.

Недоумявах, разбира се, как се е изхитрила да уцели с такава точност. Но нямаше какво повече да се чудя: това момиче не се казваше Дели.

II

Върнах се в страната след два-сет и три години, на четиресет и пет. Между ангажимент и ангажимент се отваряха периоди за почивка, разбира се, но предпочитах да ги прекарвам в непозната обстановка; в градове, към които, по една или друга причина, ме теглеше, или в преследване на жени, с които да се възнаградя за поредната рискована поръчка. Тук вече си няхах никого, а и бях продал къщичката на „Девет бора“ на една

строителна фирма, която ме изкуши с подобаваща сума. А може би чисто и просто исках да изгоря мостовите зад себе си, така че ако някой ден изпадна в сантиментално настроение, да нямам как да се впусна натам, където съм живял с Дели.

Жених се два пъти: първо за една францужойка, Никол, която прояви прекомерна слабост към извънбрачните похождения; после за Джинета, изумителна италианка, която не пестеше усилия, за да ме направи щастлив, и спаси кожата ми онази вечер на Корфу, когато извършиха покушение срещу мен, но пострада тя. Нямах деца нито с едната, нито с другата, но при живота, който водех, не беше и препоръчително да имам.

Навярно затова Дели често изплуваше в спомените ми и ми липсваше. Годишите минаваха, аз трупах зрялост, но продължавах да си спомням онази първа вечер, когато тя хукна гола по стълбите, за да избяга през кухнята... И периодично се питах: защо ме напусна? Какво ли я задържаше далеч от мен? Бях убеден, че ако можеше, непременно щеше да се върне.

През първите десет години на два пъти отново се свързах с агенцията, но нищичко от сведенията, които ми предоставиха, не помогна. Дели беше изчезнала яко дим, а с нея и Клем. Сякаш никога не бяха съществували. В крайна сметка вдигнах ръце.

И най-вероятно щях да оставя нещата както си бяха и след завръщането си в родината, ако – докато прелиствах някакъв вестник – случайността не бе изпречила пред погледа ми името на улица „Еуджени Пренка“, където трима мъже били обрали банка. Значи съществуваше? Помислих си, че е някъде из новите квартали на града, който не спираше да се разраства.

Но грешах. Отворих картата и видях, че е в моя някогашен квартал. Нещо повече, това беше бившата улица „Девет бора“, много по-дълга, отколкото преди двайсет и три години. Побиха ме тръпки и тутакси осъзнах, че ще отида да я видя. От дъното на паметта ми се надигна адресът, който Дели ми беше дала.

Оказа се не само по-дълга, но и доста по-широка, почти колкото булевард. От старите къщи с двор нямаше и помен – имаше само блокове, а номер осем отговаряше на мястото, където се беше издигал моят дом. Влязох във входа, а сърцето ми щеше да изхвъркне. Не смеех да си вадя заключения от мислите, които се тълпяха в ума ми. Друго обяснение не беше възможно...

На етажа над партера живееше жена на име Магда Бусте де Ланка и когато позвъних и ми отвори, разпознах в нея – може би защото се бях настроил предварително – девойката, която преди години в квартал „Крайречен“ ни беше заговорила до пощенските кутии. Забелязах, че има уморен вид и тъжни очи.

– Вие по обявата ли сте? – попита.

– По какво? – учудих се.

– Обявата за стая под наем...

Не се замислих два пъти, нищо че вече имах стая в хотел.

– О, да, да!

Апартаментът беше най-обикновен, на хора от средната класа, както си личеше още от вида на сградата, и изглеждаше чист и спретнат. Последвах я в стаята, където, както обясни, осем месеца бил живял един държавен служител, когото преместили. Прозорците ѝ гледаха към улицата, беше просторна и обзаведена ненатрапчиво. Но и да беше пълна кочина, пак щях да я наема.

Настаних се още същата вечер и когато хазайката ми каза, че ако желая, може да ми предложи и пълен пансион, приех. На масата, допуснах, ще се срещна с цялото семейство. В трапезарията обаче, когато ме повика за вечеря, видях само две чинии – нейната и моята.

Без да я разпитвам директно, лека-полека си изясних, че живее сама, с мизерна вдовишка пенсия, която я принуждава, ако иска да върже двата края, да държи

квартирант, но за щастие тази година е доизплатила жилището си, купено на вноски, когато съпругът ѝ още е бил жив. Озадачих се, че нито веднъж не спомена дъщеря си.

Не я спомена и в следващите дни, нищо че докато се хранехме заедно, постепенно добавяше щрихи към семейната история. Най-вече излязоха обстоятелства за нея и за покойния ѝ мъж, които вече знаех – как са се оженили; как четиринайсет-петнайсет години са живели на улица „Маркет“. Разказваше ми, но без радост или носталгия, с някаква дистанцираност, от която бързо ми стана ясно, че не всичко е било цветя и рози в този брак. Да, тонът ѝ беше на разочарован човек.

Нещо, в което се убедих окончателно от реакцията ѝ, когато една вечер я попитах защо не се е омъжила повторно.

– Веднъж стига – каза.

– Но вие сте млада и хубава...

– Много сте мил – отвърна с лека ирония. – На четиресет и пет съм.

– Не бих рекъл, че това е възраст за почивка – засмях се. – И аз съм на толкова.

– При мъжете е различно.

– Странно защо. Значи не разглеждате любовта като възможност?

На лицето ѝ се изписа далечно раздражение, но тя просто поклати глава.

– Имам си достатъчно грижи.

– Може би именно така ще ги забравите. Или ще ги направите по-поносими.

– Надали – каза още по-сухо и стана от масата.

И през ум не ми беше минавало да се опитам да я съблазня, но сега, след този разговор, ми се стори, че идеята не е лоша. От една страна, тя все още си струваше, а от друга, това беше най-простичкият начин да изкопча от нея разказа за събития, за чието начало тя сигурно знаеше най-много. Апартаментът ѝ се намираще на същото място, което преди години бе заемал първият етаж на моята къща. Ако Дели беше живяла тук и от тук беше пропаднала двайсет години назад във времето (колкото и невероятно да беше подобно пътешествие), имаше логика да се озове точно при мен.

Така че започнах кампания по влизането в Магдино легло. Предполагах, че ще е бавна, но нямах нищо против – имах шест месеца до следващата командировка и в момента разполагах с цялото си време. Можех да си позволя да подхожда търпеливо, за да не я уплаша, ако наистина нямаше кой знае какъв опит, както ми се струваше.

Отне ми почти месец, за да я убедя да дойде с мен на кино – в един салон в центъра, където прожектираха класика от 60-те, която някога много ѝ била харесала. Филм на Бергман. Отначало отказа.

– Вече не ходя на кино.

– Защо? Ако правилно съм забелязал, вие май никъде не ходите...

– Къде да ходя сама? Виждате, че нямам приятели.

– Не е вярно. Имате мен. Затова и ви каня.

– Не е редно... – възрази.

– Ако не ви допада моята компания, ще разбере...

– Не, не е това!

– А какво друго? Само не казвайте, че съседите ще шушукат. Та аз живея у вас: ако решат, все ще намерят как да ни одумат.

– Не е същото. Аз отдавна имам квартиранти.

– С които е естествено да поддържате цивилизовани отношения. Ако някой път отидем заедно на кино, защото и на двамата ни се гледа един и същ филм, то ще е просто част от такова едно дружеско поведение. Ние сме големи хора, свободни, живеем в свят, в който приятелството между мъже и жени е напълно приемливо...

– Така е... – разколеба се.

А аз атакувах:

– Хайде не се вдетинявайте тогава. Днес ще взема билети. Чух, че салонът редовно се пълни...

Два дни по-късно излязохме заедно за първи път, а когато прожекцията свърши, Магда се съгласи, този път без да се дърпа, да пийнем нещо в бара. Останахме докъм два през нощта, скандален час според нея. Което не ѝ попречи, когато се прибрахме, да каже, че си е изкарала много добре, и да ми благодари – филмът продължавал да ѝ харесва.

Ледът се беше пропукал. След девет-десет дни, когато пак я поканих, възрази колкото да спазва протокола, а третия път прие без уговорки. Но ме погледна със заинтригувано изражение, зад което напиряха куп недооформени въпроси.

Не я принудих да си ги зададе, преди да сме излезли още два пъти. До една вечер, когато (часът беше ранен, а времето – прекрасно) решихме да се приберем пеша. Трябваше да прекосим един малък парк, всъщност нещо като площад с дървета и пейки, по които по здрач седяха двойки. Там именно се възползвах от мига, в който пръстите ни се докоснаха неволно, за да хвана ръката ѝ и да я задържа.

Понечи да спре, но продължи да върви, и чак когато от тъмните очертания на площадчето излязохме в светлината на улицата, измъкна ръка от моята с леко безучастно дръпване. Никой от двамата не каза нищо.

На вратата на апартамента, когато вдигна очи от чантичката, в която държеше ключовете си, я целунах. Тя застина, може би се изненада, отвори леко устни, сякаш се канеше да отвърне, но ненадейно отклони лицето си.

В антрето казах:

– Магда...

Тя беше влязла първа и вече вървеше към коридора. Спря, без да се обръща, докато ръцете ми не я обвиха и устата ми не се доближи отново към нейната.

– Не... – каза тихо.

Но тялото ѝ я издаде, устните ѝ инстинктивно потърсиха моите. Пак я целунах. Тя сложи длани върху гърдите ми, а аз повторих:

– Магда...

Което беше грешка, защото ѝ даде време да се отметне, и докато се усетя, да побегне към трапезарията. Тръгнах след нея и на вратата на спалнята ѝ казах:

– Аз те искам и ти ме искаш, Магда.

Поклати глава. Очите ѝ се наляха със сълзи, виждаше се, че не може да говори.

– Защо? – попитах. – Защо с лошо?

Тогава тя се втурна в стаята си и без да се обръща, затвори вратата. Не завъртя ключа и можех да я последвам, ако исках, нищо чудно и тя това да искаше. Но затвори с размах и не се решавах.

После, в моята стая, си помислих, че съм сглупил, че в последния момент съм се държал като гимназист, което изобщо не се връзваше с обичайния ми начин на действие. Да не би планът ми за прелъстяване с цел, различна от любовната, да беше променил естеството си сега, когато познавах Магда по-добре? Тази мисъл ме тормози дълго след като си легнах. Пропуснатите възможности не се възобновяват лесно. Тя щеше да има цяла нощ на разположение, за да разсъждава над ситуацията, и беше доста вероятно на сутринта да ме помоли да напусна...

Но един час по-късно – още не бях заспал – разбрах, че излишно се тревожа. Стъпките ѝ не чух, понеже беше боса, но вратата се отвори със скърцане и като се надигнах в леглото, я видях обвита в мъжделивата светлина, която влизаше отвън. Дойде безшумно и тихичко произнесе името, под което ме познаваше.

– Лан...

– Да, Магда – отвърнах.

Миг по-късно беше при мен, в обятията ми.

На следващия ден, когато влязох в спалнята ѝ за първи път, видях снимката на нощното шкафче.

– Дъщеря ми – каза, щом забеляза, че я гледам.

Гърлото ми се сви и се наложи да се прокашлям, преди да попитам с хриплив глас:

– Имаш дъщеря, така ли?

– Имах. Умря... Не – поправи се, – самоуби се. Затова не обичам да говоря за нея.

Сега обаче, каза, изпитвала необходимост да повтори пред някого всичко, което се било случило и което тя на времето не разбрала и продължавала да не разбира, понеже нейната Асумпта никога не би направила подобно нещо...

– Какво нещо?

Една вечер изчезнала от къщи по тъмно, не само без да предупреди, но и явно гола-голеничка, понеже дрехите, с които била облечена допреди малко, останали на леглото, а от гардероба не липсвало нищо. Магда мислела, че дъщеря ѝ се къпе...

– Като видях, че дълго не излиза от банята, я повиках, а после отидох да видя. Но я нямаше.

Претърсила цялата къща и изкарала нощта на крак, без да знае какво да прави, сигурна, че дъщеря ѝ всеки момент ще се върне с някое толкова простичко и убедително обяснение, че и двете ще се смеят на нейните притеснения.

На следващия ден обаче Асумпта още никаква я нямало и Магда решила да последва съвета на един съсед и да отиде в полицията.

Дори публикували снимката ѝ по вестниците, в случай че някой я види. Можело и за амнезия да става дума, знае ли човек...

– Но не беше амнезия, така ли?

– Не знам... Звъннаха трима-четирима, но всеки път се оказваше, че е или грешка, или шега. Според полицията в подобни ситуации винаги се обаждали такива... Както и да е: не я намериха и мина толкова време, че взех да си мисля, че е мъртва. Полицаяте явно бяха на същото мнение и загубиха интерес.

– Но тя се оказа жива...

– Да.

Един ден преди седем месеца, след малко повече от година от изчезването на дъщеря си, Магда била в кухнята, където перяла на мивката, когато чула ридание от стаята на Асумпта. И хлипане. Звучите се раздали толкова ненадейно, че тя се встретила от ужас. Плачът обаче не секнал и тя, ни жива, ни умряла, изтичала в стаята.

– И я намерих там, облечена чудато: с мъжки гащи и риза...

Но не това било най-напудничавото. В леглото до Асумпта бил проснат младеж, а тя, надвесена над него, ридаела и го милвала.

– Стенеше – спомняше си Магда – и не спираше да го вика: Клем, Клем!

Младежът обаче не помръдвал и когато тя, Магда, се приближила – колкото щастлива, че дъщеря ѝ се е върнала, толкова и възмутена, че я заварва в кревата с полуголото момче, – видяла, че непознатият не диша.

Успяла да откъсне Асумпта от трупа само с чужда помощ, а лекарят, когото повикали, ѝ поставил инжекция с успокоително, за да не си разбие главата в стената.

– Друг път не бях виждала подобно отчаяние. Толкова не беше на себе си, че дори не ме позна. Явно много обичаше този младеж.

– Разбра ли се кой е той?

– Не. А най-странното е, че патологоанатомът, който направи аутопсията, каза, че момчето е нещо като чудовище. Нямало нито един напълно развит орган в тялото и било невероятно, че е доживяло до двацетина години... Всъщност само ръстът навеждаше на

мисълта, че е на толкова, иначе и външно не беше съвсем нормален: ръцете му бяха къси като на малко дете, а носът – направо бебешки... Да, доста уродливо изглеждаше.

Догади ми се неудържимо и изтичах в банята, където повърнах.. Когато се изправих, в устата ми горчеше, а Магда беше зад мен:

- Сбърках, че ти разказах.
- Не. Но е смущаващо...
- И аз се поболях тогава.
- А тя какво обясни после? Каза ли нещо?
- Да, каза. Че това бил синът ѝ.

Така разбрали, че е загубила разсъдъка си. Полицията не сметнала за нужно да я задържи, понеже нямало данни за извършено престъпление, но я разпитали и Магда била допусната до разпитите.

– Не знаеше какво говори. Обясненията ѝ бяха пълна каша. И все споменаваше някой си Джони, бащата на „детето“, който сега я очаквал някъде си и нямало да ѝ прости смъртта на Клем...

Всичко било толкова странно, а момичето – толкова явно невменяемо, че полицията се съгласила Магда да се опита да избистри детайлите. Допускали, че у дома, на спокойствие, дъщерята ще сподели с майка си какво се е случило.

– Отнесоха се с голямо разбиране – каза, – но не се получи както си го представяха.

Вкъщи момичето дума не обелвало. С часове седяло в един ъгъл със свита уста, от време на време въздишало и единственото, което му се изплъзвало понякога, били имената „Клем“ и „Джони“. Или: „Какво направих? Какво направих?“.

– Държах се с нея най-нормално, както ме бяха посъветвали, правех се, че не забелязвам чудатостите ѝ, но за жалост се случваше да я нарека Асумпта...

– Тя нали така се е казвала?

– Да. Но настояваше да ѝ викаме Дели. Поредната странност. Говорех ѝ по най-делничния начин, мъчех се да ѝ припомня нещата, които обичаше допреди изчезването си, но тя не просто не ми обръщаше внимание, а и от време на време, особено като я наречях Асумпта, изпадала в пристъпи на агресия и на два пъти едва я спрях да не се нарани. Не я оставях сама и за минутка... После обаче лекарят каза, че така не бива, че трябва да постъпи в болница.

Само дето Дели ги изпреварила. Още същата вечер, когато линейката дошла да я вземе, а майка ѝ отишла да отвори на санитарите, тя се хвърлила през прозореца на улицата. Височината не била голяма и може би нямало да пострада тежко, но паднала пред един камион, който я прегазил.

– Не приличаше на себе си... – каза Магда и се разплака.

Повърнах отново.

На гроба имаше плоча, а на нея пишеше: „Асумпта Ланка Бусте, 12 февруари 1976 – 23 август 1998“. Докато оставях цветята, които бях донесъл, си помислих, че така е може би най-добре. Ако не бяха умрели, синът щеше да е осем месеца по-голям от майка си.



institut
ramon llull

La traducció d'aquest extracte s'ha elaborat amb el suport de l'Institut Ramon Llull.

Този разказ беше преведен с подкрепата на института за каталонска култура „Раймонд Лулий“.